Betänkande FiUB 7/2021 rd – RP 68/2021 rd, RP 83/2021 rd

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om en andra tilläggsbudget för 2021

Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av den andra tilläggsbudgetpropositionen för 2021 (RP 68/2021 rd)

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om en andra tilläggsbudget för 2021 (RP 68/2021 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av den andra tilläggsbudgetpropositionen för 2021 (RP 68/2021 rd) (RP 83/2021 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Utskottet har sambehandlat propositionerna och ger ett enda betänkande om dem.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets samtliga delegationer enligt sakinnehåll.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Andra tilläggsbudgetpropositionen för 2021 ökar anslagen med 277 miljoner euro och minskar de ordinarie inkomsterna med 9 miljoner euro. Minskningen av inkomsterna beror på att giltighetstiden för skattefriheten för varor som behövs för att bekämpa coronaepidemin förlängs till utgången av 2021.

På grund av coronavirusläget föreslår regeringen ett stödpaket på 225,86 miljoner euro till kultur, idrott och evenemangsbranschen. Paketet fördelas mellan undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde (145,86 miljoner euro) och arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde (80 miljoner euro).

Regeringen föreslår dessutom ett tilläggsanslag för att täcka de gottgörelser som betalas för stängningen av restaurangerna (40 miljoner euro) och till förplägnadsföretagare ett tillägg för stöd för återanställning (3 miljoner euro). I propositionen ingår också ett tillägg på 8,3 miljoner euro till Statskontoret för administrativa kostnader för beviljande och utbetalning av evenemangsgarantin

och kostnadsstödet för företag. Dessutom föreslås en höjning av fullmakten för totalreformen av tullklareringssystemen (19,545 miljoner euro).

Utskottet konstaterar att ramnivån innehåller en reservation på 500 miljoner euro för 2021, som regeringen fattade beslut om vid budgetmanglingen hösten 2020, för sådana utgifter av engångskaraktär och finanspolitiskt obligatoriska utgifter som coronavirussituationen föranleder. Anslagsökningarna i propositionen (277 miljoner euro) täcks med denna reserv, och av reserven, inklusive den tidigare tilläggsbudgeten, har då använts 416 miljoner euro.

Andra tilläggsbudgetpropositionen för 2020 ökar behovet av statlig nettoupplåning med 286 miljoner euro. Följaktligen beräknas nettoupplåningen 2021 uppgå till cirka 12 miljarder euro. Statsskulden beräknas uppgå till cirka 137 miljarder euro vid utgången av 2021, vilket är cirka 55 procent i förhållande till bruttonationalprodukten.

DETALJMOTIVERING

ANSLAG

Huvudtitel 29
UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

80. Konst och kultur

01. Omkostnader för Centret för konstfrämjande (reservationsanslag 2 år)

Stödpaketet för kultur uppgår till sammanlagt omkring 127 miljoner euro, varav de största stöden är ett anslag på cirka 65 miljoner euro avsett för yrkespersoner, firmor och ensamföretagare inom konst och kultur samt finansiering på 20 miljoner euro som riktas till nationella konstinstitutioner och teatrar som får statsandel. Dessutom föreslås 15 miljoner euro i understöd för utövande konst för aktörer och sammanslutningar inom det så kallade fria fältet samt 10,5 miljoner euro för kulturevenemang och festivaler (inklusive sommarteatrar och religiösa sommarevenemang). Det är också positivt att regeringen har lämnat en proposition om en evenemangsgaranti (RP 79/2021 rd). För genomförandet av propositionen föreslås ett anslag på 80 miljoner euro under moment 32.40.44. Avsikten är att minska den risk som är förenad med organiseringen av evenemang, och dessutom kan evenemangsgarantin främja anskaffningen av utomstående finansiering.

Tillsammans med första tilläggsbudgeten för 2021 (ca 15 miljoner euro) fördelas 79,8 miljoner euro i stipendier och understöd 2021, vilket är omkring 4,5 gånger mer än de coronastipendier och understöd för firmor som beviljades 2020 (17,5 miljoner euro).

Utskottet välkomnar dessa tilläggssatsningar och konstaterar att man i propositionen väl har beaktat de aspekter som finansutskottet fäste uppmärksamhet vid i sitt betänkande om första til-

läggsbudgetpropositionen för 2021 (FvUB 2/2021 rd — RP 17/2021 rd). Konst- och kultursektorn är bland de sektorer som lidit värst av coronaepidemin, eftersom största delen av aktörerna inom branschen har varit utan arbetsmöjligheter redan för andra året i rad. Det är därför viktigt att man i propositionen nu har beaktat mångfalden inom branschen och olika former av arbete, såsom ströjobbare, personer som sysselsätter sig själva, ensamföretagare, frilansare och personer som arbetar med stöd av en firma.

Under momentet i fråga föreslås ett anslag på 64,9 miljoner euro för att minska effekterna av coronaepidemin. Av detta anvisas 64,8 miljoner euro till personer, firmor och ensamföretagare inom kultur och konst, resten av tillägget (110 000 euro) anvisas för avlönande av visstidsanställd personal.

Vid utfrågningen av sakkunniga i utskottet har man bland annat fäst uppmärksamhet vid att coronastödet fortfarande inte i tillräcklig utsträckning riktas uttryckligen till de företrädare för den utövande konsten och till de branscher där förlusterna har varit störst. Också ansökningsförfarandet har ansetts vara för långsamt och man har önskat att behandlingen av ansökningarna ska grunda sig på numeriska ansökningsuppgifter.

Utskottet konstaterar att Centret för konstfrämjande är en statsbidragsmyndighet vars verksamhet bestäms av omfattande lagstiftning. Förfarandet stöder sökandens rättsskydd, men medför samtidigt en viss formbundenhet. Eftersom de utdelade stöden är prövningsbaserade statsunderstöd tar behandlingen av dem också längre tid än fördelningen av kalkylerade ersättningar. Enligt en erhållen utredning har indikatorer som enbart baserar sig på inkomstbortfall och kalkylmässighet dock inte ansetts oproblematiska bland annat med tanke på inkomstbildningen och jämlikheten mellan konstområdena. Införandet av en sådan modell förutsätter också en tillräcklig författningsgrund. Det är dock viktigt att ansökningsförfarandet har förenklats och att det till kriterierna för stödet har fogats element som syftar till att alla aktörer som har att göra med organiseringen av evenemang ska omfattas av stödkriterierna.

Utskottet anser det vara viktigt att understödskriterierna samt ansöknings- och beslutsförfarandet bedöms kontinuerligt så att stödet så väl som möjligt svarar mot bland annat inkomstbortfall och stödbehov. Stödförfarandet och beslutsfattandet ska också fungera transparent och effektivt så att understöden fås fram så snabbt som möjligt. Det måste också säkerställas att stödet sträcker sig till alla aktörer inom konst- och kultursektorn, att det inte uppstår några förfördelade grupper och att stödet i mån av möjlighet når även de aktörer som tidigare inte omfattats av stödet. Utskottet anser också att det är viktigt att systemets flexibilitet och användbarhet förbättras när systemet för statsunderstöd utvecklas.

Dessutom betonar utskottet betydelsen av ett nära förvaltningsövergripande samarbete och anser att det är viktigt att det tillsätts en särskild styrgrupp för kulturpolitiska frågor bland annat för beredningen av kulturpolitiska ärenden och för samordningen och uppföljningen av coronastöden.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att man vid beviljandet av coronastöd som riktas till yrkesutbildade personer inom konst och kultur ser till att det inte uppstår några förfördelade grupper och att man i beslutsfattandet försöker beakta också de aktörer som inte tidigare har omfattats av stödet.

Utskottet hänvisar också till sitt ovan nämnda betänkande (FvUB 2/2021 rd) och betonar också i detta sammanhang att den sociala tryggheten för konstnärer bör förbättras samt att missförhållanden i samband med medling i upphovsrättsersättningen och arbetslöshetsförmånen ska avhjälpas. Riksdagen godkände utifrån det ovan nämnda betänkandet också ett uttalande enligt vilket regeringen ska vidta åtgärder för att förbättra ställningen vid jämkning av arbetslöshetsförmån och rätten till arbetslöshetsersättning för arbetslösa upphovsmän och konstnärer som har rätt till upphovsrättsersättning.

34. Statsandel och statsunderstöd för driftskostnader för grundläggande konstutbildning (förslagsanslag)

Under momentet föreslås ett anslag på 4 miljoner euro till statsunderstöd enligt prövning för andra utbildningsanordnare inom grundläggande konstundervisning än de som får statsandel per undervisningstimme. Tillägget föranleds av inkomstbortfall på grund av avbrott i inkomsterna från elevavgifter och i medelanskaffningen till följd av merkostnader för undervisningsarrangemang.

Utskottet stöder propositionen, men fäster samtidigt uppmärksamhet vid att coronakrisen också har försämrat ekonomin för de läroanstalter för grundläggande konstundervisning som får timbaserad statsandel. Enligt den utredning som fåtts har antalet elever minskat också i dessa läroanstalter och evenemang som ger inkomster har inte kunnat ordnas. Samtidigt har många kostnader ökat exempelvis på grund av ökat behov av städning och lokaler.

Utskottet anser det vara viktigt att man i fortsättningen också bedömer stödbehoven hos de läroanstalter för grundläggande konstundervisning som får timbaserad statsandel och säkerställer läroanstalternas verksamhetsmöjligheter.

90. Idrottsverksamhet

30. Understöd för Rörelse-programmen samt vissa understöd (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås ett tillägg på 18,5 miljoner euro. Avsikten är att anvisa 9 miljoner euro till idrotts- och motionsföreningar, 6 miljoner euro till riksomfattande och regionala idrottsorganisationer samt till riksomfattande serier och 3,5 miljoner euro till stöd för inställda idrotts- och motionsevenemang som lidit förlust och för kommande evenemang.

Utskottet anser att dessa tillägg är bra, eftersom coronavirusepidemin har försvårat motions- och idrottsföreningarnas verksamhet och lett till ekonomiska förluster. Stödet är särskilt viktigt för

barn och unga, eftersom det finns en risk för att en del barn och unga inte nödvändigtvis återvänder till hobbyn efter att begränsningarna upphört. Det är också viktigt att kommunerna och organisationerna satsar på tjänster och funktioner som främjar barns och ungas välbefinnande.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

40. Specialfinansiering för företag

43. Kostnadsstöd för företag (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås ett anslag på 40 miljoner euro.

Genom lagen om temporär ändring av lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (257/2021) stängdes förplägnadsrörelsernas lokaler för tre veckor i syfte att förhindra spridning av en smittsam sjukdom i vissa områden. Till de stängda förplägnadsrörelserna betalas i form av kostnadsstöd gottgörelse för denna tid 29.3—18.4.2021.

I ett uttalande i sitt svar RSv 3/2021 rd om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar förutsatte riksdagen att ekonomiska förluster till följd av stängning av kundlokaler ersätts näringsidkarna genom allmänt kostnadsstöd eller som en särskild ersättning, om man har varit tvungen att förlänga en stängning som pågått i 14 dygn.

Utskottet anser det vara viktigt att de företag som är föremål för begränsningar får kompensation. Utskottet betonar också att de allra största ekonomiska skadorna skulle orsakas av en omfattande spridning av viruset, och därför har de effektiva restriktioner som införts genom lagstiftning varit nödvändiga.

44. Evenemangsgaranti (förslagsanslag)

Utskottet välkomnar att regeringen har lämnat en proposition om en evenemangsgaranti (RP 79/2021 rd), som också riksdagen förutsatte när den godkände årets första tilläggsbudget. Under momentet föreslås ett anslag på 80 miljoner euro för betalning av evenemangsgaranti som betalas i enlighet med lagen om temporärt kostnadsstöd för företag.

Evenemangsgarantin är en ny stödform som riktar sig till arrangörer av publikevenemang och som gäller evenemang som planeras för tiden 1.6—7.12.2021. Det handlar om en förhandsförbindelse som ges till en evenemangsarrangör för de kostnader som arrangören uppgett. Om evenemanget ställs in på grund av en bestämmelse som utfärdats i lag eller meddelats av en myndighet, betalas ersättningen för de faktiska kostnader som anmälts på förhand. Med hjälp av evenemangsgarantin ersätts 85 procent av de skäliga, på förhand anmälda kostnader som föranletts av ordnandet av ett inställt evenemang, högst 1,8 miljoner euro per ersättningstagare (EkUB 15/2021 rd — RP 79/2021 rd).

Utskottet anser att arrangemanget är bra, eftersom det minskar riskerna med att ordna evenemang i en situation där en bestämmelse i lag eller ett föreläggande av en myndighet i anslutning till hanteringen av covid-19-pandemin hindrar eller försvårar ordnandet av evenemang och tillgången till finansiering eller försäkringar. Det är motiverat att stödja företag genom en temporär evenemangsgaranti också för att förebygga långvariga ekonomiska skador. Med tanke på marknadens funktion är det viktigt att man strävar efter att lindra de ekonomiska konsekvenserna av covid-19-pandemin jämlikt i olika branscher och företagsgrupper.

Utskottet anser det vara nödvändigt att stödsystemets funktion och omfattning utvärderas och att anslagens tillräcklighet följs upp efter att systemet har tagits i bruk.

Utöver evenemangsgarantin ingår det i undervisnings- och kulturministeriets (UKM) huvudtitel ett coronastöd på 127 miljoner euro som riktas bland annat till sådana konst- och kulturevenemang som underskrider omsättningsgränsen för evenemangsgarantin. Samordningen av UKM:s stöd och evenemangsgarantin sker genom att man från den ersättning som betalas på basis av evenemangsgarantin drar av de stöd som UKM beviljat. I tilläggsbudgetpropositionen föreslås det dessutom ett anslagstillägg för Statskontorets omkostnader, varav 2,4 miljoner euro avsätts för evenemangsgarantin.

SAMMANFATTNING

Enligt propositionerna ökas anslagen med 277 118 000 euro, minskas inkomsterna (utan nettoupplåning och skuldhantering) med 900 000 euro och ökas nettoupplåningen och skuldhanteringen med 286 118 000 euro.

Efter de föreslagna ändringarna är de budgeterade inkomsterna och anslagen i år med beaktande av den ordinarie budgeten och första och andra tilläggsbudgeten 65 916 185 000 euro.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

> *Riksdagen godkänner förslaget till tilläggsbudget för 2021 i enlighet med propositionen RP 68/2021 rd och den kompletterande propositionen RP 83/2021 rd utan ändringar.*
>
> *Riksdagen godkänner det ovan föreslagna uttalandet.*
>
> *Riksdagen beslutar att andra tilläggsbudgeten för 2021 tillämpas från och med den 1 juni 2021.*

Helsingfors 25.5.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Tarja Filatov sd
medlem Timo Heinonen saml
medlem Inka Hopsu gröna
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Jari Koskela saf
medlem Pia Lohikoski vänst
medlem Matias Marttinen saml
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Markku Eestilä saml (delvis)
ersättare Sari Essayah kd (delvis)
ersättare Mari Holopainen gröna
ersättare Juha Pylväs cent
ersättare Lulu Ranne saf.

Sekreterare var

utskottsråd Hellevi Ikävalko
utskottsråd Mari Nuutila
forskare Tanja Nurmi.

Reservation 1 saf

Allmän motivering

Coronapandemin kan vara på väg att vika undan tack vare vacciner, men begränsningarna måste fortfarande fortgå, vilket förlänger de ekonomiska konsekvenserna av epidemin och försvårar näringslivets tillstånd. Därför har regeringen mycket riktigt och med fog stött företagslivet på många olika sätt på grund av svårigheter som betraktats som tillfälliga.

De tidigare formerna av företagsstöd har gett vissa branscher och företagare ett mycket begränsat stöd, och genom den tilläggsbudgetproposition som är under behandling strävar regeringen efter att se till att också dessa företagare som tidigare blivit förbisedda får stöd.

I och med att spelavkastningen från Veikkaus minskat har finansieringen av kultur- och idrottsbranschen på motsvarande sätt minskat, och även om förändringen skulle anses vara bestående och något som branschen helt enkelt måste anpassa sig till, är de tilläggsanslag som riktas till branschen motiverade åtminstone för att möjliggöra en anpassningsperiod.

Sannfinländarna anser det vara viktigt att säkerställa tillräckliga och rätt riktade stöd till näringslivet. Samtidigt är vi oroade över att utgiftsdisciplinen misslyckas, vilket inte bara syns i ökningen av anslagen utan också bland annat i överskridandet av utgiftsramarna.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

> Riksdagen förutsätter att regeringen så fort som möjligt återgår till att iaktta utgiftsramarna och inte längre gör ramöverskridningar i sina tilläggsbudgetar.

Reservationens förslag till uttalande 2

> Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer en adekvat finansiering genom att rikta stöd till de branscher som drabbats värst av pandemin, särskilt mindre företag. Samtidigt måste regeringen trygga försörjningen för arbetstagarna på företag och för företagare också under den tid som verksamheten tillfälligt står stilla.

Reservationens förslag till uttalande 3

> Riksdagen förutsätter att regeringen snabbt bereder införandet av ett standardiserat intyg som samordnas med den europeiska motsvarigheten. Intyget ska informera om att innehavaren har vaccinationsskydd eller negativt testresultat eller har haft covid-19.

Reservationens förslag till misstroendeförklaring

Regeringen har fördröjt genomförandet av evenemangsgarantin, och genomförandet är alltför snävt och illa inriktat. Därför åtnjuter regeringen varken evenemangsbranschens eller riksdagens förtroende.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

30. Sysselsättning och företagsamhet

31. Stödjande av företagare i förplägnadsbranschen (förslagsanslag)

Det bästa stödet för förplägnadsföretagare är att begränsningarna i affärsverksamheten hävs så snabbt som möjligt, så snart den epidemiologiska situationen tillåter det. Då måste alla tänkbara medel användas, från regionalt inriktade medel till lokala lättnader som möjliggörs genom företagsspecifika försiktighetsåtgärder.

I sin avvikande mening FiUU 15/2021 rd — RP 73/2021 rd listade sannfinländarna tillsammans med Samlingspartiet vissa åtgärder med hjälp av vilka det skulle vara möjligt att lindra förplägnadsföretagarnas svåra situation.

För närvarande är säkerhetsavståndet fastställt till två meter. Epidemiologiskt sett kan fullgod effekt emellertid uppnås med kortare avstånd. I många restauranglokaler kan det vara oöverkomligt svårt att ordna med två meters avstånd.

Många restauranger har idéer för hur smittrisken kan minimeras exempelvis med var kunderna rör sig inne i restaurangen och hur lokalerna och inredningen är planerade. Luftrening, luftkonditionering, desinficering och andra faktorer måste spela en roll för hur stränga restriktionerna är för enskilda företag. Nu belönas företagen inte för egna initiativ, utan alla företag behandlas lika, oberoende av deras satsningar.

Det finns nästan inga vetenskapliga belägg för smittrisk utomhus. Därför måste restriktionerna avvecklas eller åtminstone lättas betydligt till exempel i barer som är uteserveringar och i restauranger som serverar mat. I synnerhet i sommar kan det tillåta så gott som normal företagsverksamhet. Om företag som förlägger sin verksamhet utomhus blir populärare på bekostnad av företag med inomhusverksamhet, kan en sådan lättnad i restriktionerna paradoxalt nog underlätta det epidemiologiska läget.

Stängningstiden för restaurangerna är praktiskt taget en garanti för att ingen kommer att äta middag där. På restaurang sitter man vid bordet och äter, och man dricker inte sprit eller sjunger karaoke efter att serveringen tagit slut. Riskerna är därför så små att serveringstiden måste förlängas

avsevärt. I ShUB 9/2021 rd sägs det att tröskeln för att genom förordning stänga restauranger före klockan 21 ska vara särskilt hög. Också tidsgränsen för restauranger med alkoholservering är för sträng.

Restriktionerna beträffande närkontakt beaktar exempelvis inte eventuell användning av munskydd, coronavaccination, genomgången covid-19 eller negativ testresultat. Redan för ett år sedan diskuterades "coronapass" och coronafria områden, där konsumenter och företag kan röra sig lite friare. Den här typen av bestämmelser har redan testats utomlands. Om coronan blir ett bestående, lågintensivt plågoris, är åtgärder av det här slaget praktiskt taget det enda alternativet för att öppna ett flertal branscher. Ett standardiserat intyg anpassat till det europeiska intyget visar att innehavaren har vaccinationsskydd eller negativt testresultat eller har haft covid-19.

Stöden 2020 täckte cirka 11 procent av omsättningsförlusten inom förplägnadsverksamheten och cirka 5 procent inom inkvarteringsverksamheten. Det är viktigt att jämföra ersättningarnas storlek och erfarenheterna från andra länder. Samtidigt måste det göras en bedömning av om nuvarande ersättningspraxis räcker till för att skydda företagarnas, underleverantörskedjornas och finansiärernas intressen. I och med att coronaåtgärderna drar ut på tiden försämras företagens ekonomiska situation, vilket innebär att ersättningarna i själva verket måste stiga med tiden för att vara neutrala.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 4

> Riksdagen förutsätter att regeringen utreder om kravet på två meters säkerhetsavstånd är epidemiologiskt motiverat i förplägnadsrörelser och om det är möjligt att lätta på kravet, särskilt med beaktande av åtgärder och omständigheter i enskilda fall.

Reservationens förslag till uttalande 5

> Riksdagen förutsätter att regeringen inom restaurangbranschen möjliggör företagsspecifika möjligheter till flexibilitet i fråga om begränsningarna exempelvis i fråga om vacciner, användning av munskydd och strukturella lösningar.

Reservationens förslag till uttalande 6

> Riksdagen förutsätter att regeringen korrigerar de klockslagsbaserade begränsningarna för restauranger så att restaurangerna får hålla öppet fram till kl. 23.00 och serveringen i förplägnadsrörelser som serverar alkoholdrycker får fortsätta fram till kl. 20.00.

Reservationens förslag till uttalande 7

> Riksdagen förutsätter att regeringen utreder om de ersättningar som betalats för förplägnadsverksamhet i Finland i en internationell jämförelse är skäliga och tillräckliga för att trygga företagarnas, underleverantörskedjornas och finansiärernas ekonomiska ställning genom krisen.

40. Specialfinansiering till företag

44. Evenemangsgaranti (förslagsanslag)

Evenemangsgarantin är en slags försäkring som täcker 85 procent av kostnaderna för ordnandet av ett evenemang, om evenemanget måste inställas på grund av myndighetsbeslut. Strävan är att man inte ska låta bli att arrangera evenemang på grund av risken för begränsningar, utan att man ska försöka arrangera dem trots risken.

Denna typ av föregripande stöd är rekommendabel som stödform. Det kan nämligen antas att deras effekt på den ekonomiska aktiviteten per stödeuro är större än i fråga om de stöd för vilka lagförslaget och ansökningsprocessen har behandlats först långt efter händelserna. När företagaren redan på förhand vet att han eller hon omfattas av stödet, underlättar det förhandsplaneringen.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 8

> Riksdagen förutsätter att regeringen utreder om det är möjligt att utöver i evenemangsområdet i större utsträckning ta i bruk stödåtgärder som liknar den förhandsförsäkring som ingår i evenemangsgarantin.

Förslag

Vi föreslår

> att riksdagen godkänner förslaget till en andra tilläggsbudget för 2021 enligt betänkandet,
>
> att riksdagen godkänner de 8 uttalandena ovan och
>
> att riksdagen godkänner misstroendeförklaringen i den allmänna motiveringen ovan.

Helsingfors 25.5.2021

Ville Vähämäki saf
Jari Koskela saf
Sami Savio saf
Lulu Ranne saf

RESERVATION 2 saml, kd

Allmän motivering

Vi är oroade över framtiden för tjänsterna i vårt välfärdssamhälle. Utan hållbara offentliga finanser har vi inte världens bästa grundskola, inte heller fungerande äldreomsorg, bra småbarnspedagogisk verksamhet, smidig kollektivtrafik eller andra samhällstjänster.

Välfärd har sitt ursprung i finländskt arbete: kompetens, flit och företagande. För att välfärdssamhället ska kunna räddas krävs det att allt fler finländare i arbetsför ålder och med arbetsförmågan i behåll kan klara sig på sitt arbete. Därför behöver Finland fler experter och växande företag som har mod, vilja och förmåga att anställa nya arbetstagare.

Vi har stöttat regeringen när det gällt att godkänna nödvändiga direkta utgifter för coronapandemin. För människorna, kommunerna och företagen, men också ekonomin, är det A och O att epidemin kan bekämpas effektivt. Vi har upprepade gånger uppmanat regeringen att anpassa sina åtgärder så att de fyller sitt syfte, men samtidigt är effektiva. Vidare har vi tagit ansvar för att påminna om vilken viktig roll det spelar för framtiden i vårt samhälle att privat företagande överlever.

Skuldkvoten inom de offentliga finanserna, alltså förhållandet mellan den konsoliderade nettoskulden och bruttonationalprodukten, ökar enligt en prognos från finansministeriet under hela prognosperioden fram till utgången av 2040-talet. Skuldkvoten överstiger 100 procent redan i början av 2040-talet och hållbarhetsgapet ligger kvar på tio miljarder euro. Det vi behöver är fundamentala reformer som sätter fart på den ekonomiska tillväxten för att välfärden och offentliga tjänster ska kunna finnas kvar på åtminstone nuvarande nivå.

Regeringens andra tilläggsbudgetproposition ökar uppskattningen av behovet av att ta upp lån med 286 miljoner euro. Ökningarna är mestadels nödvändiga och tidsbegränsade coronarelaterade utgifter, som inte leder till någon bestående ökning av underskottet i de offentliga finanserna. Regeringen har ökat de permanenta utgifterna i de offentliga finanserna med flera miljarder, men trots sina löften låtit bli att införa sysselsättningsförbättrande reformer. Också regeringens vårdreform försämrar de offentliga finanserna på kort och medellång sikt med många miljarder och fördjupar hållbarhetsgapet på lång sikt. Den största svagheten i tilläggsbudgeten är således att reformerna för att dämpa skuldsättningen inom de offentliga finanserna låter vänta på sig.

Förutsättningarna för företagande måste stärkas

Efter epidemin kan välfärden och tillväxten öka bara om livsdugliga företag klarar sig ur krisen och har förutsättningar för att bedriva lönsam verksamhet. En pandemi ingår nämligen inte i normal företagarrisk. Följaktligen måste de direkta kostnaderna till följd av restriktionerna ersättas i fullgod utsträckning. Stödet till kultur- och evenemangssektorn är i sig viktigt, men ingenting kan ersätta en rätt dimensionerad restriktionspolitik.

Kontrollen av spridningen av nya virusmutationer vid våra gränser har fortfarande allvarliga brister, även om det ända från början av epidemin och i synnerhet mot bakgrund av Nya Zeelands exempel har varit uppenbart att det är extremt viktigt att sjukdomsfall upptäcks vid gränserna. Restriktionerna står i bjärt kontrast till varandra inom olika samhällssektorer, vilket minskar deras legitimitet. Det finns inget sätt att motivera varför det på fotbollsläktaren bara får sitta några få personer, medan upp till hundratals personer kan följa samma match på restaurangen. Regeringen ger motstridiga budskap om fortsatta restriktioner, och sett ur näringsidkarnas synvinkel på alldeles för kort sikt. Det är omöjligt att planera verksamhet och investeringar.

Restriktionerna drabbar all verksamhet som kräver närkontakt i lika stor omfattning. Till exempel kostnaderna för att gym, idrottslokaler och inomhuslekparker stängs måste ersättas på ett rättvist sätt. Det är regeringen som ansvarar för att det tas fram en fullgod ersättningsmodell. I mars 2020 gav regeringen ett löfte om att inget företag kommer att gå i konkurs på grund av den här krisen. Det var ett orealistiskt löfte, men det var där regeringen satte kravnivån på sig själv.

Utöver stöden måste regeringen uppbringa mod att ändra inriktningen på närings- och kulturpolitiken eftersom regeringen med sina beslut har försämrat förutsättningarna för näringsverksamhet och kulturverksamhet. Överdriven byråkrati måste avvecklas och det måste skapas ett perspektiv för omvärlden efter krisen med fler möjligheter än restriktioner. Även i kristider går det att med relativt små ändringar i regleringen skapa möjligheter till ekonomisk aktivitet. Exempelvis kan verksamhetsförutsättningarna för restauranger förbättras med ändringar i skattebestämmelserna och andra regelverk. Restriktionerna måste lämpligen koncentreras på de områden där epidemin fortskrider.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

> Riksdagen förutsätter att regeringen lägger fram en trovärdig plan för att påskynda den ekonomiska tillväxten och att den innehåller konkreta medel för att höja sysselsättningen, förbättra förutsättningarna för näringsverksamhet, öka produktiviteten och effektivisera arbetsmarknaden.

Reservationens förslag till uttalande 2

> Riksdagen förutsätter att regeringen förbinder sig att vidta åtgärder för att täppa till hållbarhetsgapet i de offentliga finanserna före utgången av decenniet och att börja verkställa dem redan under den pågående valperioden.

Reservationens förslag till uttalande 3

> Riksdagen förutsätter att regeringen inbegriper omfattande bedömningar av konsekvenserna för företagande i motiveringen till coronaåtgärder och andra beslut.

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att regeringen återtar vårdreformen, som i sin nuvarande form försämrar tillgången till tjänster i glesbygden, tär på städernas livskraft, utan grund ersätter högkvalitativ privat tjänsteproduktion med offentlig produktion, äventyrar finländarnas högkvalitativa vård överallt och fördärvar de offentliga finanserna.

Reservationens förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt förelägger riksdagen de propositioner som behövs för att införa en terapigaranti.

Reservationens förslag till uttalande 6

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition till riksdagen om förenklad rätt till företagssanering och effektivisering av sanerings- och konkursförfarandet för att företag och företagare ska kunna börja om på nytt.

Reservationens förslag till uttalande 7

Riksdagen förutsätter att regeringen med det snaraste ordnar obligatoriska coronatest för alla inkommande som inte kan visa upp ett adekvat intyg över tillräckligt skydd på annat sätt.

Reservationens förslag till uttalande 8

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt ser över rekommendationerna och föreskrifterna om coronarestriktioner så att restaurang-, idrotts- och kulturaktörer har möjlighet att utöva sin näring på ett säkert och ekonomiskt lönsamt sätt. Restriktionerna ska bara sträcka sig till det som är absolut nödvändigt.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en andra tilläggsbudget för 2021 enligt betänkandet och

att riksdagen godkänner de ovan föreslagna 8 uttalandena.

Helsingfors 25.5.2021

Timo Heinonen saml
Matias Marttinen saml
Sari Sarkomaa saml
Markku Eestilä saml
Sari Essayah kd